

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 517/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, odboru poriadkovej polície, obvodného oddelenia Policajného zboru Čaña ČVS: ORP-872/ČA-KS-2019 z 31. januára 2020 a uznesením Okresnej prokuratúry Košice-okolie č. k. 1 Pv 593/19/8806-18 z 19. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením

Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, odboru poriadkovej polície, obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa (ďalej len „poverený príslušník Policajného zboru“) ČVS: ORP-872/ČA-KS-2019 z 31. januára 2020 a uznesením Okresnej prokuratúry Košice-okolie (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 593/19/8806-18 z 19. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že poverený príslušník Policajného zboru uznesením ČVS: ORP-872/ČA-KS-2019 z 31. januára 2020 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) vzniesol obvinenie sťažovateľovi pre prečin ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť tak, že „od presne nezisteného času dňa 19.12.2012 do 17.50 hod. dňa 6.11.2019 v [REDAKOVANÉ], v rodinnom dome bez súhlasu vlastníčky rodinného domu, neznámym spôsobom nainštaloval GSM odpočúvacie zariadenie nezisteného typu do priestoru medzi sadrokartónom a stropom v obývačke a následne v období od 13.1.2018 do 21.5.2019 zadovážoval bez jej súhlasu pre seba neoprávneným sledovaním jej obydlia poznatky o jej živote a živote osôb s ňou žijúcich, čím vlastníčke rodinného domu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], úmyselne porušil právo na súkromný a rodinný život vedený v obydlí.“.

3. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažovateľ sťažnosť, ktorej dôvody doplnil podaním z 27. februára 2020. Sťažovateľ namietal, že skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, nenapĺňa objektívu stránky prečinu podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona, keďže obligatórnou náležitosťou skutkovej podstaty tohto prečinu je vyhotovovanie záznamov z pozorovania alebo inej dokumentácie. Poukázal na to, že ani v opise skutku, tak ako je uvedený vo výroku uznesenia o vznesení obvinenia, nie je konštatované, že by mal zo sledovania [REDAKOVANÉ] vyhotovovať záznamy. Sťažovateľ poukázal aj na ďalšie skutočnosti, ktoré robia uznesenie o vznesení obvinenia nezákonným.

4. Prokurátorka okresnej prokuratúry napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietla.

5. K podstatnej argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej pre naplnenie objektívnej stránky trestného činu podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona sa vyžaduje vyhotovovanie záznamov z neoprávneného pozorovania alebo inej dokumentácie, prokurátorka poukázala na znalecký posudok ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2019/2574, z ktorého má byť zrejmé, že predmetné odpočúvacie zariadenie, ktoré mala poškodená nájsť vo svojom dome, „slúži na vyhotovovanie audiozáznamu a má dosah 5 až 7 metrov. Jeho funkčnosť má preukazovať výpis prichádzajúcich a odchádzajúcich hovorov a správ spoločnosti Orange Slovensko, a. s., od 13.1.2018 do 21.5.2019.“

6. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry bolo doručené obhajkyni sťažovateľa 31. marca 2020 a sťažovateľovi 3. apríla 2020. Poukazujúc na § 2 ods. 1 v spojení s § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), lehota na podanie ústavnej sťažnosti začala plynúť 1. mája 2020.

7. Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že podal návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia povereného príslušníka Policajného zboru podľa § 364 Trestného poriadku. S prihliadnutím na § 124 poslednú vetu zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), lehota na podanie ústavnej sťažnosti začala plynúť od 29. júna 2020, t. j. odo dňa doručenia listu prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV. Pz 117/20/1000-8 z 24. júna 2020, ktorým bol návrh sťažovateľa vyhodnotený ako nedôvodný, právnej zástupkyni sťažovateľa.

8. Zásadná námietka sťažovateľa je tá, že skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, nenapĺňa znaky objektívnej stránky prečinu ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a ods. 1 Trestného zákona, keďže v ňom absentuje konanie, ktoré je pojmovým znakom jeho objektívnej stránky, a to zhotovovanie záznamov alebo inej dokumentácie z neoprávneného sledovania poškodenej [REDACTED].

Citujúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1 Tzo V 1/2005, ako aj viacerých ustanovení Trestného poriadku, sťažovateľ poukazuje na to, že *„skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, a teda aj skutok, za ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, musí byť opísaný tak, aby zodpovedal príslušným znakom skutkovej podstaty trestného činu. Ak tomu tak nie je, chýba predmet trestného stíhania a osoba teda nemôže byť za takýto skutok trestne stíhaná.“*

9. Absencia obligatórnej časti skutkovej podstaty trestného činu je podľa mienky sťažovateľa tou mimoriadnou situáciou, ktorá aj v zmysle judikatúry ústavného súdu *„vyžaduje zásah na ochranu sťažovateľových základných práv zo strany ústavného súdu bez toho, aby bolo možné sťažovateľa s ochranou týchto práv odkazovať na konanie pred súdom, alebo, ak by sa pred všeobecnými súdmi nápravy nedomohol, po skončení súdneho konania pred ústavným súdom“*.

10. Sťažovateľ ďalej namieta, že v znaleckom posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, odboru prírodovedného skúmania a kriminalistickej identifikácie Košice ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-29/2574 z 31. decembra 2019 nie je uvedené, že predmetné zariadenie, ktoré sa našlo v obydlí poškodenej, má slúžiť na vyhotovovanie záznamov, ako sa uvádza v odôvodnení uznesenia o vznesení obvinenia a v odôvodnení uznesenia okresnej prokuratúry. Naopak, predmetný znalecký posudok jednoznačne konštatuje, že ide o zariadenie na prenos zvuku.

11. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že samotný Trestný poriadok zásadne a dôsledne rozlišuje medzi odpočúvaním a záznamom. Ustanovenie § 10 ods. 21 Trestného poriadku definuje informačno-technické prostriedky ako také, ktoré sa využívajú pri odpočúvaní a zázname prevádzky, z čoho je zrejmé, že odpočúvanie a záznam sú dve rozdielne technické činnosti, ktorých výsledok je odlišný. Za osobitne výstižný príklad rozdielu medzi odpočúvaním, teda prenosom zvuku a záznamom, sťažovateľ považuje § 253 Trestného poriadku, upravujúci oprávnenie na vykonávanie záznamu a zvukového prenosu z hlavného pojednávania. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že tak, ako neexistujú žiadne pochybnosti o tom, čo je zvukový prenos a zvukový záznam v inštitútoch Trestného

poriadku, nie je možné účelovo popierať význam týchto pojmov ani v súvislosti s pojmovými znakmi trestného činu podľa § 194a Trestného zákona.

12. Sťažovateľ poukazuje na to, že ďalšia jeho obrana v predmetnom trestnom konaní, spočívajúca v tom, že predmetné zariadenie v obydli poškodenej neinštaloval, je pre sťažovateľa významná, ale v prípade, že by táto jeho obrana nebola prokurátorkou, rozhodujúcou o sťažnosti o vznesení obvinenia, akceptovaná, išlo by podľa jeho názoru o ten prípad, keď by v súlade s judikatúrou ústavného súdu patrilo posúdiť opodstatnenosť tejto obrany všeobecnému súdu. Preto v tejto ústavnej sťažnosti túto obranu nepovažuje za relevantné rozvíjať.

13. Namietané porušenie označených základných práv vidí sťažovateľ v tom, že okresná prokuratúra pri výkone dozoru podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku nepostupovala podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku a § 192 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, v zmysle ktorých bola povinná preskúmať správnosť napadnutého uznesenia o vznesení obvinenia z hľadiska jeho súladu so zákonom.

14. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„Právo sťažovateľa - domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky, zakotvené v čl. 46 ústavy v spojení s právom byť stíhaný len za konanie, o ktorom zákon ustanoví, že je trestným činom, zakotveným v čl. 49 ústavy bolo uznesením povereného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice- okolie, Odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa sp. zn. ČVS: ORP-872/ČA-KS-2019 zo dňa 31.1.2020 a uznesením prokurátorky Okresnej prokuratúry Košice-okolie sp. zn. 1 Pv 593/19/8806-18 zo dňa 19.3.2020 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje poverenému príslušníkovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, Odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaňa a Okresnej prokuratúre Košice-okolie pokračovať v porušovaní sťažovateľom namietaných práv.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie povereného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, Odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaña sp. zn. ČVS: ORP-872/ČA-KS-2019 zo dňa 31.1.2020 a uznesenie prokurátorky Okresnej prokuratúry Košice-okolie sp. zn. 1 Pv 593/19/8806-18 zo dňa 19.3.2020 a vec vracia poverenému príslušníkovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, Odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Čaña na ďalšie konanie.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Košice-okolie, Odbor poriadkovej polície, Obvodné oddelenie Policajného zboru Čaña a Okresná prokuratúra Košice-okolie sú povinní nahradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

21. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú

osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04).

22. Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že právomoc ústavnému súdu prislúcha zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ využil jemu dostupné právne prostriedky, na použitie ktorých bol oprávnený podľa ustanovení Trestného poriadku, ktorými sa domáhal aj ochrany základného práva na inú právnu ochranu. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej následne rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením z 19. marca 2020, a proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry podal návrh na zrušenie právoplatného uznesenia prokurátora okresnej prokuratúry v napadnutom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom rozhodoval generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry vecne preskúmal, o čom sťažovateľa informoval upovedomením č. k. IV Pz 117/20/1000-8 z 24. júna 2020. Oprávnením, ale aj povinnosťou okresnej prokuratúry vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia a generálnej prokuratúry vo vzťahu k rozhodnutiu okresnej prokuratúry bolo v prípade zistenia zásahu orgánu činného v trestnom konaní nižšieho stupňa do základných práv sťažovateľa týmto základným právam poskytnúť primeranú ochranu. V danej veci teda existoval orgán verejnej moci, ktorého právomoc poskytnúť základným právam sťažovateľa individuálnu ochranu predchádzala právomoci ústavného súdu. Za týchto okolností ústavný súd teda nemá oprávnenie preskúmať napadnuté uznesenie povereného príslušníka Policajného zboru o vznesení obvinenia ani napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry.

24. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (m. m. II. ÚS 425/2017, III. ÚS 184/2018, II. ÚS 548/2018, I. ÚS 447/2019, II. ÚS 457/2020).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu